
Kuratorzy wystawy
Beata Jurkowicz
Kinga Wołoszyn-Kowanda
Wołodymyr Pylypenko

Opracowanie graficzne
Lech Rowiński / beton

Produkcja
Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

Miejsce
Instytut Polski w Berlinie – Filia w Lipsku
Markt 10, 04109 Lipsk
wstęp wolny

Wystawa czynna od wtorku do piątku
w godz. 10.00–16.00.

Kontakt
Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

Pałac Karnickich
al. Ujazdowskie 39
00-540 Warszawa
+48 22 525 83 00
dhi@dhi.waw.pl

dhi.waw.pl
facebook.com/DHIWarschau

Raport z oblężonego Miasta Czernihowa

Forschungs-
perspektive
Ukraine
Perspektywa
badawcza
Ukraina

Ein Institut der
**Max Weber
Stiftung**

Deutsche
Geisteswissenschaftliche
Institute im Ausland

Walentyn Bobyr

– fotograf, naukowiec, wolontariusz

Ur. w 1983 r. w Czernihowie, absolwent Czernihowskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Tarasa Szewczenki, magister fizyki. Równoległe z nauką i pracą w Regionalnym Państwowym Archiwum rozwijał swoją pasję fotograficzną. Jego zdjęcia ilustrują reportaże w gazetach, na portalach internetowych, a także wykorzystywane są w książkach. Współpracował m.in. z Centrum Informacji Turystycznej w Czernihowie. Po napaści zbrojnej Rosji na Ukrainę profesjonalnie udokumentował zniszczenia rodzinnego miasta.

Władysław Sawenok

– dziennikarz, pisarz, fotoreporter

Ur. w 1959 r. we wsi Liski na Czernihowszczyźnie. Absolwent Wydziału Dziennikarstwa Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki. Dziennikarz lokalnych mediów w Czernihowie. Przygotowywał reportaże z życia obwodu czernihowskiego dla ukraińskiego serwisu BBC, rosyjskiego kanału telewizyjnego RTR i wielu ukraińskich kanałów telewizyjnych. W 1989 r. współtworzył Regionalne Towarzystwo Języka Ukraińskiego im. T. Szewczenki. W 1992 r. był współzałożycielem Czernihowskiego Związku Literackiego oraz sekretarzem czasopisma „Literacki Czerniów”. Laureat nagrody „Dziennikarz Roku 2000” przyznawanej przez Czerniowski Media Club.

Kiedy 24 lutego 2022 r. Rosja zaatakowała Ukrainę, wśród pierwszych poszkodowanych byli mieszkańcy Czernihowa. To staroruskie miasto nad Desną położone blisko granicy białoruskiej i rosyjskiej odgrywa kluczową rolę w obronie Kijowa, ponieważ od wschodu i północnego wschodu blokuje dostęp do stolicy. Chcąc zająć Kijów, Rosjanie nie mogli ominąć Czernihowa. Innej drogi w tym kierunku nie ma. Przez 38 dni żołnierze rosyjscy nie potrafili przebić się przez obronę wokół miasta. Bombardowali je, próbowali wywołać w mieście katastrofę humanitarną, ale nie byli w stanie pokonać oporu Ukraińców. Trzon obrony militarnej Czernihowa i okolic stanowiła elitarna 1. Samodzielna „Siwerska” Brygada Pancerna. Ludność cywilna, która pozostała na miejscu, nieustannie pomagała sobie nawzajem i wojsku. Ci, którzy wyjechali, organizowali transporty humanitarne z różnych regionów Ukrainy i z zagranicy.

Wystawa jest fotograficznym raportem, kronikarskim zapisem z pierwszych dni wojny w Czernihowie. Obecnie w mieście, które powoli powraca do życia, trwa liczenie strat, sięgających miliardów dolarów. W regionie Czernihowa zniszczonych zostało ponad 600 km dróg oraz 16 mostów i wiaduktów. Wstępnie szacuje się, że odbudowa miasta i okolic może potrwać do 50 lat.

Walentyn Bobyr i Władysław Sawenok udokumentowali pierwsze dni agresji rosyjskiej w ich rodzinnym mieście. Obrazy zbombardowanych budynków mieszkalnych, obiektów edukacyjnych i sportowych, instytucji kultury, siedziby administracji lokalnej stały się inspiracją do wystawy.

Ze względu na unikalne w tej części Europy zabytki architektury, których historia sięga jeszcze czasów Rusi Kijowskiej, przed wojną krajowi i zagraniczni turyści chętnie odwiedzali prawie 300-tysięczny Czerniów. W mieście zachowały się średniowieczne obiekty sakralne: cerkiew św. Paraskiewy, sobór św. Borysa i Gleba, sobór Przemienienia Pańskiego. W wyniku rosyjskiego ostrzału zniszczone zostały m.in. szkoły, biblioteki, baza narciarska ukraińskiej kadry olimpijskiej w biathlonie. 6 marca 2022 r. prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski nadał Czernihowowi tytuł miasta-bohatera.

Inwazja Federacji Rosyjskiej na niepodległą od ponad 30 lat Ukrainę spotkała się ze zdecydowaną reakcją państw zachodnich. Poza nałożeniem sankcji na agresora, społeczność międzynarodowa ruszyła z pomocą humanitarną dla dotkniętej wojną ludności cywilnej, a instytucje naukowe zaoferowały programy stypendialne dla naukowców, którzy ze względu na toczącą się wojnę nie są w stanie prowadzić badań. Wśród nich jest Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie (NIH), który 1 kwietnia 2022 r. uruchomił projekt Perspektywa Badawcza Ukraina. Poza długookresowymi stypendystami, w murach Pałacu Karnickich regularnie goszczą krótkookresowi stypendyści z Ukrainy.

Jednym ze stypendystów NIH jest dr Wołodymyr Pylypenko, historyk związany z Czernihowskim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym. Czerniów to jego miasto rodzinne, a także miejsce aktywności naukowej i pozaakademickiej. Stypendysta przekazał NIH zdjęcia od zaprzyjaźnionych fotografów.